

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 19Csp/62/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123205511
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Lampartová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2024:8123205511.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- 2 - 19Csp/62/2023

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Evou Lampartovou v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C., právne zastúpenej: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Sov. hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, právne zastúpenému: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679, o primerané finančné zadostučinenie 1 117,56 EUR, takto

rozhodol:

- 2 - 19Csp/62/2023

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu 150 EUR do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobkyňa m á nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu vychádzajúc pri výpočte trov konania z prísudku s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

- 10 - 19Csp/62/2023

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 07.06.2023 domáhala od žalovaného zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1 117,56 EUR. Žalobu odôvodnila tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 13Csp/33/2018 bola ako žalobkyňa v postavení spotrebiteľky úspešná v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti dvoch zmluvných podmienok. Rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 13Csp/33/2018 zo dňa 05.11.2021, právoplatným dňa 20.04.2022 v I. a II. výroku a dňa 30.11.2022 vo III. výroku, a to v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zzn. 9CoCsp/33/2022 zo dňa 27.10.2022 súd určil, že zmluvná podmienka v úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 05.01.2009 v bode 49. v znení: „Poplatok za vedenie účtu (zahrnutý v splátke) 1,63 EUR/49,11 Sk“, je neprijateľná (I. výrok), ďalej určil, že zmluvné podmienky v úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 05.01.2009, uvedené v hlave 14. záverečné ustanovenia, §3, §4 a §5 úverových zmluvných podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia a.s., v znení: „§ 3 V prípade omeškania úhrady splátky, splátky RÚ I. či RÚ II., alebo ich časti alebo zmluvných pokút alebo platieb podľa Hlavy 6. § 6 týchto OP je klient povinný zaplatiť úrok z omeškania vo výške 0,08 % z dlžnej čiastky za každý deň omeškania, najmenej však 300,- Sk/9,96 EUR. V prípade omeškania s úhradou splátky úveru, prípadne splátky RÚ I. či RÚ II., alebo ich častí dlhšieho ako 7 dní je klient ďalej

povinný zaplatiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 8% z čiastky, s ktorej úhradou je v omeškaní. § 4 V prípade omeškania klienta s úhradou splátky úveru, prípadne splátky RU I. alebo RU II., či ich časti dlhšieho ako 6 mesiacov je klient ďalej povinný zaplatiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 5 % z úveru, s ktorého vrátením spoločnosti je v omeškaní. § 5 Spoločnosť je oprávnená klientovi vyúčtovať a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť spoločnosti poplatok za upomienku vo výške 100,- Sk/3,32 EUR.“, sú neprijateľné (II. výrok) a napokon tiež III. výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 517,56 EUR s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 517,56 EUR od 21.03.2018 do zaplatenia. Citovala odôvodnenie prvoinštančného rozsudku, a to body 15, 17., 19. a 38., pričom ako dôkaz predložila predmetné rozsudky prvoinštančného i odvolacieho súdu. Ďalej uviedla, že ako spotrebiteľka si uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie (PFZ) za porušenie jej spotrebiteľských práv, ktoré bola nútená brániť v uvedenom súdnom konaní. Uviedla, že PFZ má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy a zároveň má mať aj funkciu relutárnu, ktorá predstavuje obohatenie spotrebiteľa vo výške priznaného PFZ proti dodávateľovi za to, že spotrebiteľ podstúpil súdne konanie, v ktorom bol úspešný. Mala za to, že výška PFZ nemôže mať len symbolický význam, nakoľko PFZ v symbolickej výške nemôže byť primeraným ani spravodlivým. Poukázala tiež na to, že na rozdiel od iných inštitútov finančného zadosťučinenia, pri PFZ je možné zadosťučinenie len v peňažnej forme. Uviedla, že ak má PFZ reálne plniť svoj účel, tak je to možné len priznaním PFZ v takej výške, aby mala nielen deklarovanú sankčnú, odradzujúcu a relutárnu funkciu, ale aby mala tieto funkcie aj reálne. Za objektívne kritérium pre určenie výšky PFZ považovala sumu, o ktorú sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa obohatil alebo chcel obohatiť. Uplatnenú výšku primeraného finančného zadosťučinenia 1 117,56 EUR odôvodnila tým, že táto zohľadňuje skutočnosť, že žalovaný sa na jej úkor bezdôvodne obohatil o sumu 517,56 EUR a zároveň že v zmluve používal dve neprijateľné zmluvné podmienky, vo vzťahu ku ktorým požadovala PFZ vo výške 300 EUR za každú. Uvádza, že zo strany žalovaného šlo o viacnásobné porušenie práva – používal neprijateľné zmluvné podmienky, ale tiež konal spôsobom, ktorý je možné považovať za nekalé obchodné praktiky a v rozpore s dobrými mravmi. Záverom poukázala žalobkyňa na to, že otázka rozsahu porušenia spotrebiteľského práva je definovaná rozsudkami v základnom konaní, ktoré sú hmotnoprávnou podmienkou nároku na primerané finančné zadosťučinenie, pričom z tejto hmotnoprávnej podmienky je potrebné vychádzať ako záväzný.

2. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zo dňa 24.07.2023 navrhol, aby súd žalobu zamietol a priznal mu náhradu trov konania. Nesúhlasil so žalobou a s v žalobe uvedenými tvrdeniami, považoval ich za účelové a zavádzajúce a nárok žalobkyne za nedôvodný a najmä neprimeraný. Mal za to, že žalobkyňa nepreukázala, ktoré konkrétne ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa alebo osobitného právneho predpisu žalovaný svojím konaním porušil. Mal za to, že predpokladom primeraného finančného zadosťučinenia je vznik aspoň potenciálnej hrozba ujmy v dôsledku porušenia práv alebo povinností, inak nie je čo reparovať. Rozhodnutie v predchádzajúcom súdnom konaní sp. zn. 13Csp/33/2018 nepovažoval za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými predpismi. Mal za to, že v predchádzajúcom konaní si žalobkyňa uplatnila iba vydanie bezdôvodného obohatenia pre bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru a z tohto nemožno žiadnym logickým výkladom dospieť k záveru porušenia práv alebo povinností ustanovených zákonom č. 250/2007 Z.z. a osobitnými predpismi zo strany žalovaného. Čo sa týka náležitostí úverovej zmluvy – absencie doby trvania a termínu konečnej splatnosti – pre ktorú bola úverová zmluva vyhlásená za bezúročnú a bez poplatkov, judikatúra súdov v tomto nebola jednotná a niektoré súdy považovali uvedenú náležitosť v zmluve za splnenú. Súdny dvor EÚ rozhodol o prejudiciálnej otázke v konaní C-485/19 dňa 22.04.2021 vo veci LH proti Profi Credit Slovakia a ustálil, že článok 10 ods. 2 a článok 22 ods. 1 smernice 2008/48, ako boli vyložené rozsudkom z 9. novembra 2016 Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842) sa majú uplatniť na zmluvu o úvere, ktorá bola uzatvorená pred vyhlásením uvedeného rozsudku a pred zmenou vnútroštátnej právnej úpravy vykonanou s cieľom dosiahnuť súlad s výkladom, ktorý bol v ňom prijatý. Keďže úverová zmluva bola uzavretá v danom prípade dňa 05.01.2009 je nereálnym a racionálne nezdôvodniteľným, aby sa náležitosti, o ktorých presnejšom a jednoznačnom výklade sa rozhodlo až niekoľko rokov neskôr, a to aj v prospech žalovaného, považovali za porušenie práv spotrebiteľa. Žalovaný poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.11.2021 v konaní sp. zn. 2Cdo/69/2020 a dôvodil, že aj v zmluve so žalobkyňou bola náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. f) zák. č. 129/2010 Z.z. uvedená správne a v súlade so zákonnou úpravou. Žalovaný pri koncipovaní úverovej zmluvy postupoval v dobrej viere, že plní literu zákona korektne a komplexne. Preto zastával názor, že by bolo nesprávne, aby bol sankcionovaný za svoj výklad zákona, pri ktorom sa ani výklad súdov nedokázal zjednotiť. Žalovaný mal za to, že rozsudky predložené žalobkyňou nedeklarujú porušenie práv alebo povinností, ale výlučne zaviazali

vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie a opakovane vyhlásili už predtým niekoľkokrát vyhlásené neprijateľné zmluvné podmienky. Ďalej mal žalovaný za to, že z právnej normy § 3 zák. č. 250/2007 Z.z. vyplýva nárok na poskytnutie PFZ iba v prípade, že poskytnuté plnenie malo vady, čo ale v danom prípade nebolo naplnené – finančné prostriedky boli titulom úveru poskytnuté riadne a včas. Výšku PFZ v sume 1 117,56 EUR považoval žalovaný za neprimeranú aj z dôvodu, že ak by mal žalovaný uhradiť takéto primerané finančné zadostučinenie, tak by sa sám dostal do pozície dlžníka a žalobkyni by uhradil viac ako vôbec ona sama žalovanému vrátila, čo podľa žalovaného nemôže byť stav žiaduci ani na základe európskych smerníc na ochranu spotrebiteľa, pretože by šlo o duplicitné sankcionovanie veriteľa. Sankcionovaný bol už tým, že žalobkyni bol poskytnutý úver bez úrokov a poplatkov a sumu prevyšujúcu istinu úveru na základe rozsudku v základnom konaní žalobkyni už vyplatil. Rozhodnutie v predchádzajúcom konaní v sebe zahŕňalo aj represívnu aj preventívnu funkciu voči nemu ako dodávateľovi. Navyše mal za to, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, keď nepreukázala, že by jej bola čo i len privedená určitá hrozba ujmy. Mal za to, že je skôr výhodou spotrebiteľa, keď súd vyhlásil úver za bezúročný a bez poplatkov a po rozhodnutí súdu o primeranom finančnom zadostučinení ostane ako poškodený veriteľ. Poukazoval pritom na to, že sám spotrebiteľ si žiadal úver, neoslovoval ho veriteľ a bolo by nezmyselné, aby veriteľ úmyselne nedodrжал všetky zákonné náležitosti, v dôsledku ktorých by bol sankcionovaný bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou. Žalovaný teda jednoznačne zastával názor, že funkciu účinného a odrazujúceho prostriedku ochrany splnilo už rozhodnutie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, kedy bol ukrátený o úroky a poplatky. Záverom poukázal aj na nedostatočné tvrdenia žalobkyne o primeranosti uplatneného nároku, kedy mal za to, že žalobkyňa nepreukázala v čom pociťovala porušenie svojich práv a aké to pre ňu malo dôsledky, že požaduje primerané finančné zadostučinenie až vo výške 1 117,56 EUR. S poukazom na činnosť súdu a prípadné lustrácie označil žalobkyňu zároveň za „notorického“ úverového dlžníka, ktorý žaluje všetky uzatvorené úverové zmluvy a zneužíva spotrebiteľské právo na dosiahnutie úverov bez akejkoľvek odplaty, čo by žiadal taktiež zohľadniť v konečnom rozhodnutí súdu, aby PFZ nebolo nástrojom obohacovania na strane spotrebiteľa.

3. Žalobkyňa v replike zo dňa 08.08.2023 uviedla, že rozsudok vydaný v základnom konaní jasne deklaruje, že v právnom vzťahu založenom úverovou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 05.01.2009 došlo k porušeniu noriem spotrebiteľského práva. Mala za to, že tvrdenia žalovaného o neexistencii a nepreukázaní porušenia práv a povinností len odzrkadľujú jeho prístup k rešpektovaniu príslušných noriem spotrebiteľského práva a princípu ochrany spotrebiteľa. Mala za to, že preukázala naplnenie hypotézy právnej normy § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Konštatovala, že zákon nevyžaduje, aby rozhodnutie súdu v základnom konaní muselo výslovne obsahovať vo výroku porušenie konkrétneho ustanovenia. Pre podporu svojich tvrdení poukázala na závery Najvyššieho súdu SR v uznesení sp. zn. 7Cdo/80/2020 zo dňa 24.08.2022. Mala za to, že uzatvorením spotrebiteľskej zmluvy zo dňa 07.01.2011 v rozpore so zákonom došlo preukázateľne k porušeniu spotrebiteľských práv a povinností žalovaným. Čo sa týka výšky PFZ, mala za to, že z rozhodnutia v základnom konaní je zrejmé, že žalovaný porušil svoju povinnosť ustanovenú v osobitnom predpise, a to neuviedol obligatórne náležitosti podľa zák. č. 129/2010 Z.z. Porušením primárnej povinnosti zo strany žalovaného došlo k vzniku sekundárneho následku v podobe sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie. Bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru pritom podľa žalobkyne nemožno stotožňovať s „výhodou“ pre spotrebiteľa, ale skôr ako sankčný následok plynúci z primárneho právneho vzťahu. Žalobkyňa v súvislosti s argumentáciou žalovaného o zmysle a účele inštitútu primeraného finančného zadostučinenia dala do pozornosti rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 2Co/137/2016-71 zo dňa 24.5.2017. Uviedla, že vzhľadom na charakter a stupeň porušenia práv a povinností daných spotrebiteľskými právnymi normami považuje uplatnenú výšku PFZ za adekvátnu, zodpovedajúcu účelu PFZ ako určitej satisfakcie. Poznamenala, že prípadné sankcie vyplývajúce z opatrení dohľadných orgánov by boli neporovnateľne prísnejšie. Primerané finančné zadostučinenie má tiež odradiť žalovaného i iných dodávateľov od porušovania práv spotrebiteľov. Primeranosť sumy 1 117,56 EUR je vzhľadom na postup žalovaného a intenzitu porušenia spotrebiteľských noriem evidentne daná. Ďalej uviedla, že pre priznanie primeraného finančného zadostučinenia sa nevyžaduje vznik ani hrozba ujmy. Poukázala ale na to, že ujma, ktorá jej konaním žalovaného vznikla, nebola len v akademickej rovine, pretože porušenie zo strany žalovaného malo majetkový charakter. Uplatňovaním jej legitímneho nároku v súdnom konaní bol narušený nielen jej bežný život. Opätovne apelovala na to, aby výška PFZ nebola iba v symbolickej výške, pretože takéto PFZ nemôže reálne plniť svoje funkcie. Žalobkyňa dala do pozornosti vývoj rozhodovacej praxe Krajského súdu v Prešove, v ktorej už prevažujú rozhodnutia, v ktorých súdy priznali PFZ v nie iba „symbolickej“ výške (príkladmo označila 11 rozhodnutí súdov aj s výškou PFZ). Taktiež poukázala na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/53/2016

zo dňa 04.10.2016, podľa ktorého odradzujúco môže pôsobiť len hrozba straty prevyšujúca nad 50 % sumy, o ktorú chcel veriteľ spotrebiteľa protiprávne pripraviť. Taktiež poukázala na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, kde PFZ dosiahlo výšku majetkovej ujmy, ktorá hrozila ako aj konkrétne odôvodnenia rozhodnutí tunajšieho odvolacieho súdu týkajúce sa výšky PFZ. Záverom poukázala aj na rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 14C/295/2014 z 24.09.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/471/2015, z 28.06.2016 a v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/127/2017 z 30.01.2019, ktorým bolo priznané PFZ vo výške 1 194,98 eura, čo predstavuje 25 násobok poplatku určeného za neprijateľný. Na súd apelovala tiež tým, že súdu musí byť z jeho činnosti známe, že žalovaný dlhodobo a vo veľkom rozsahu porušuje spotrebiteľské práva na finančnom trhu a neustále používa nekalé obchodné praktiky a na úkor spotrebiteľov sa snaží obohatiť, a to najmä využívaním neprijateľných zmluvných podmienok. Preto navrhla, aby súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a žalovaného zaviazal na náhradu trov konania.

4. Žalovaný v duplike zo dňa 23.08.2023 opätovne navrhol, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Zopakoval viaceré argumenty, ktoré uviedol už vo vyjadrení k žalobe, predovšetkým zopakoval argumentáciu o tom, že žalobkyňa sama dobrovoľne vstúpila do zmluvného vzťahu s ním a nebol preukázaný jeho úmysel obohatiť sa, pričom považoval za nezmyselné, že by cielene neuviedol obligatórne náležitosti zmluvy. Taktiež popísal, že v čase uzatvárania zmluvy (2009) ešte nebolo tak striktné a prísne posudzovanie náležitostí súdmi, ako je tomu v súčasnosti, pričom žalovaný reflektoval požiadavky súdov a všetky vytýkané nedostatky upravil, čo svedčí o jeho snahe nápravy v rámci jeho možností. Zopakoval tiež argumentáciu o tom, že bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru už predstavuje výhodu pre spotrebiteľa. Žalovaný poukázal aj na to, že žalobkyňa žalovala všetky úverové zmluvy uzatvorené so žalovaným a následne si uplatnila aj primerané finančné zadosťučinenie – doposiaľ šlo o konania vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 7Csp/1/2020 o primerané finančné zadosťučinenie 558,09 EUR, sp. zn. 14Csp/100/2020 o primerané finančné zadosťučinenie 1 044,40 EUR, sp. zn. 16Csp/229/2020 o primerané finančné zadosťučinenie 817,38 EUR, sp. zn. 34Csp/135/2023 o primerané finančné zadosťučinenie 1 334,51 EUR a toto prebiehajúce konanie. S poukazom na uvedené mal za to, že zo strany žalobkyne ide o zneužitie inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia na jej neopodstatnené obohatenie sa. Namietal, že žalobkyňa neuviedla nič konkrétne k predchádzajúcemu súdному konaniu sp. zn. 13Csp/33/2018, jej vyjadrenia sú všeobecné, použiteľné pre akékoľvek konanie o primerané finančné zadosťučinenie. Poukázal na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 24Csp/1/2023 zo dňa 18.04.2023, kde súd porovnal výšku uplatňovaného primeraného finančného zadosťučinenia z nedodržania obligatórných náležitostí úverovej zmluvy s výškou bolestného v zmysle prílohy č. 1 zák. č. 437/2004 Z.z. a konštatoval neprímeranosť uplatneného PFZ, pričom zdôraznil zohľadňovanie konkrétnych okolností jednotlivého prípadu. Čo sa týka posudzovania primeranosti výšky primeraného finančného zadosťučinenia, poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/9/2021 zo dňa 15.06.2021 a Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/185/2019 zo dňa 28.09.2020, v ktorých súdy zdôrazňovali primeranosť a proporcionalitu primeraného finančného zadosťučinenia vzhľadom na konkrétne okolnosti toho-ktorého prípadu. Záverom dodal, že aj aktuálna rozhodovacia prax Krajského súdu v Prešove sa snaží eliminovať zneužívanie inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia v prípadoch, kedy náprava bola zjednaná už vydaním bezdôvodného obohatenia, prípadne vyhlásením úveru za bezúročný a bez poplatkov, kedy považuje za dostatočne priznanie PFZ v rozmedzí 50 až 100 EUR.

5. Súd nariadil vo veci pojednávanie na deň 05.04.2024, ktoré súd v súlade s § 180 CSP vykonal v neprítomnosti žalobkyne, žalovaného a jeho právneho zástupcu.

6. Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predloženými žalobkyňou - rozsudok Okresného súdu Prešov č.k. 13Csp/33/2018-23 zo dňa 05.11.2021 a rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 9CoCsp/33/2022-148 zo dňa 27.10.2022, oboznámil sa s obsahom ostatného spisového materiálu a zistil tento skutkový stav:

7. Rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 13Csp/33/2018-23 zo dňa 05.11.2021 súd určil, že zmluvná podmienka v úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 05.01.2009 v bode 49. v znení: „Poplatok za vedenie účtu (zahnutý v splátke) 1,63 EUR/49,11 Sk“, je neprijateľná (I. výrok), ďalej určil, že zmluvné podmienky v úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 05.01.2009, uvedené v hlave 14. záverečné ustanovenia, § 3, § 4 a § 5 úverových zmluvných podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia a.s., v znení: „§ 3 V prípade omeškania úhrady splátky, splátky RÚ I. či RÚ II., alebo ich časti alebo zmluvných

pokút alebo platieb podľa Hlavy 6. § 6 týchto OP je klient povinný zaplatiť úrok z omeškania vo výške 0,08 % z dlžnej čiastky za každý deň omeškania, najmenej však 300,- Sk/9,96 EUR. V prípade omeškania s úhradou splátky úveru, prípadne splátky RÚ I. či RÚ II., alebo ich častí dlhšieho ako 7 dní je klient ďalej povinný zaplatiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 8% z čiastky, s ktorej úhradou je v omeškaní. § 4 V prípade omeškania klienta s úhradou splátky úveru, prípadne splátky RÚ I. alebo RÚ II., či ich častí dlhšieho ako 6 mesiacov je klient ďalej povinný zaplatiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 5 % z úveru, s ktorého vrátením spoločnosti je v omeškaní. § 5 Spoločnosť je oprávnená klientovi vyúčtovať a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť spoločnosti poplatok za upomienku vo výške 100,- Sk/3,32 EUR.“, sú neprijateľné (II. výrok) a zároveň zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 517,56 EUR s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 517,56 EUR od 21.03.2018 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (III. výrok). Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č.k. 9CoCsp/33/2022-148 zo dňa 27.10.2022 dňa 20.04.2022 v I. a II. výroku a dňa 30.11.2022 v III. výroku. Žalobkyňa vystupovala v predmetnom konaní rovnako ako žalobkyňa, iniciovala začatie predmetného konania za účelom ochrany svojich práv spotrebiteľky. Žalovaný bol tiež v postavení žalovaného, pričom z rozsudku vyplýva, že bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného vzniklo na základe úhrad (v úhrnnej výške 1 717,56 EUR) vykonaných žalobkyňou za účelom splatenia úveru poskytnutého na základe úverovej zmluvy č. 3901003982 zo dňa 05.01.2009 nad rámec sumy poskytnutého úveru (1 200 EUR), pričom žalobkyňa zaplatila nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov sumu 517,56 EUR. Úver bol pritom vyhodnotený ako bezúročný a bezpoplatkový titulom absencie obligatórných údajov podľa § 4 ods. 2 písm. g) (prípadne i písm. i/ a j/) zák. č. 258/2001 Z.z. (predovšetkým absencia termínu konečnej splatnosti úveru, ale podporne aj absencia termínov splátok istiny a správnej hodnoty RPMN). Žalobkyni bol prvoinštančným i odvolacím rozhodnutím priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobkyňa nerozporovala, že žalovaný jej už na podklade uvedených rozhodnutí vydal bezdôvodné obohatenie.

8. Zistený skutkový stav súd právne posúdil podľa nasledujúcej právnej úpravy:

9. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

10. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

11. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch predávajúci nesmie

- a) ukladať spotrebiteľovi povinnosti bez právneho dôvodu,
- b) upierať spotrebiteľovi práva podľa § 3,
- c) používať nekalé obchodné praktiky a neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.1)

12. Podľa § 52 ods. 1 až ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere (ďalej len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

13. Zákonnými predpokladmi úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa je:

- existencia porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými predpismi slúžiacimi na ochranu spotrebiteľa (napr. zákon o spotrebiteľskom úvere, zákon o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka),
- úspešné uplatnenie porušenia tohto práva alebo povinnosti spotrebiteľom na súde a
- pasívne vecne legitimovaný subjekt, ktorý za porušenie predmetného práva alebo povinnosti zodpovedá.

14. Krajský súd v Prešove vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil záver, že pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, základ nároku je daný (napr. uznesenie 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018 alebo 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018). Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 sa s týmto názorom stotožnil a uviedol nasledovné: „Ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadostučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Žiadnu inú podmienku, aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje.“

15. V súlade s princípom právnej istoty upraveným v článku 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku súd prvej inštancie preto rešpektuje uvedené právne závery vyšších súdnych autorít a plne na nich odkazuje.

16. V predmetnej veci bolo nesporné, že žalobkyňa bola ako spotrebiteľka úspešná v konaní proti žalovanému o určenie neprijateľných zmluvných podmienok v úverovej zmluve a v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, ku ktorému došlo pri úhradách za účelom splatenia spotrebiteľského úveru. Skutkový stav ako taký nebol medzi stranami sporný. Žalovaný, čo sa týka skutkového stavu, namietal jedine absenciu tvrdení zo strany žalobkyne, či jej vznikla nejaká ujma alebo hrozba ujmy v danom prípade. Sporným v tomto konaní bolo predovšetkým právne posúdenie splnenia zákonných predpokladov pre priznanie primeraného finančného zadostučinenia a výška prípadného primeraného finančného zadostučinenia. Preto súd v prvom rade konštatuje, že právny vzťah medzi účastníkmi konania je spotrebiteľského charakteru, žalobca vystupuje ako spotrebiteľ a žalovaný ako dodávateľ a na predmetný spotrebiteľský vzťah sa vzťahuje úprava zakotvená v zákone č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a aj osobitná úprava spotrebiteľských zmlúv uvedená v ustanoveniach § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

17. Obrana žalovaného v tomto konaní sa zakladala na námietke nenaplnenia podmienok pre priznanie primeraného finančného zadostučinenia. Súd po vykonanom dokazovaní s poukazom na uvedené ustanovenia však dospel k záveru, že dikcia § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa bola naplnená, a preto žalobkyňa ako spotrebiteľka, ktorá na súde v predchádzajúcom konaní úspešne uplatnila porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o spotrebiteľských úveroch, má právo na primerané finančné zadostučinenie od žalovaného, ktorý za toto porušenie práv spotrebiteľa, resp. povinností dodávateľa zodpovedá.

18. Súd má za to, že v danom prípade je z rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 13Csp/33/2018-23 zo dňa 05.10.2021 zrejme, že došlo k porušeniu práv spotrebiteľa, resp. povinností dodávateľa predovšetkým tým, že koncipovaním zmluvy s absenciou obligatórnych náležitostí žalovaný de facto uložil spotrebiteľovi povinnosť platiť poplatky a úroky bez právneho dôvodu (porušenie povinnosti uloženej § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o ochrane spotrebiteľa), keďže na základe zmluvy, ktorá sa kvôli jej nedostatkom považovala za bezúročnú a bez poplatkov, následne došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného voči žalobkyňi. Bezdôvodným obohatením pritom došlo k zásahu do majetkovej sféry žalobkyne, keďže istý čas bola žalobkyňa neoprávnene ukrátená o svoj majetok a nemohla ním disponovať. Čo sa týka tvrdení žalovaného o vtedy nejednotnej judikatúre súdov ohľadom termínu konečnej splatnosti, pre ktorej absenciu bol úver považovaný za bezúročný a bez poplatkov, s poukazom na aktuálnu judikatúru a zmeny v legislatíve, súd samozrejme môže a aj prihliada na tieto okolnosti, avšak nemožno opomenúť, že bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru síce prioritne vychádzala

z absencie uvedenej náležitosti (pri rozhodovaní odvolacieho súdu), avšak rozhodnutie prvoinštančného súdu poukazovalo aj na absenciu iných náležitostí, ktoré už odvolací súd nepovažoval za potrebné riešiť. Súd v konaní o primeranom finančnom zadosťučinení už nie je oprávnený opätovne otvárať dokazovanie ohľadom právoplatne skončenej veci a je viazaný závermi právoplatne skončenej veci medzi stranami sporu.

19. Súd mal tak za to, že vyššie uvedené porušenie práv spotrebiteľa, resp. povinností dodávateľa boli v tomto konaní riadne preukázané. Je potrebné dodať, že porušenie práva alebo povinnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi nemusí byť konštatované vo výroku rozsudku, pretože takáto podmienka nevyplýva zo znenia ustanovenia § 3 ods. 5 poslednej vety zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Postačuje, že z odôvodnenia rozhodnutia v predchádzajúcom konaní vyplýva, že spotrebiteľ si v predchádzajúcom konaní bránil svoje spotrebiteľské práva, ktoré dodávateľ porušil a za porušenie ktorých dodávateľ zodpovedá.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ako aj na právne závery, ku ktorým súd použitím uvedených právnych noriem dospel, mal súd za to, že žalobkyňa má nárok na primerané finančné zadosťučinenie voči žalovanému, avšak nestotožnil sa so žalobkyňou uplatnenou výškou primeraného finančného zadosťučinenia, ale určil ju v sume 150 EUR. V prevyšujúcej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

21. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia, súd sa domnieva, že priznaná suma reflektuje závažnosť konkrétnych porušení práv spotrebiteľa, konkrétne skutkové okolnosti v danom prípade a intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov, prípadne potenciálnych dôsledkov, ktoré spotrebiteľovi hrozili, ako aj subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu. Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia súd zohľadnil všetky osobitosti tohto prípadu a dospel k záveru, že primerané finančné zadosťučinenie vo výške 150 EUR považuje za primerané, spĺňajúce jednak funkciu satisfakcie pre žalobkyňu a minoritne aj funkciu sankcie pre žalovaného zohľadňujúc podľa názoru súdu ako najvýznamnejšiu skutočnosť, že bezdôvodným obohatením na strane žalovaného vyvolal žalovaný u žalobkyne ako spotrebiteľky stav právnej neistoty, ktorý žalobkyňa mohla/musela riešiť podanou žalobou, pričom na strane žalobkyne bol preukázaný aj síce relatívne menej závažný, ale zásah do jej majetkovej sféry (keď sa žalovaný obohatil na úkor žalobkyne postupne o sumu 517,56 EUR), ktorý zjavne nebol krátkodobý (pričom minimálne od roku 2017, kedy sa žalobkyňa dozvedela o možnom vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, až do právoplatnosti rozhodnutia v predchádzajúcej veci pretrvával u žalobkyne stav neistoty ohľadom uvedeného nároku). Za nemenej významnú súd považuje skutočnosť, že v úverovom vzťahu boli určené dve neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré obe boli spôsobilé taktiež privodiť žalobkyni zásah do jej majetkových práv. Titulom úspechu v konaní o bezdôvodné obohatenie súd priznal žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie vo výške približne 70 EUR a titulom úspechu v konaní o určenie neprijateľných zmluvných podmienok sumu na úrovni 80 EUR. Ako už súd uviedol uvedené čiastky sa súdu javia ako primerané a zohľadňujúce všetky skutkové okolnosti daného prípadu vrátane povahy vyhlásených neprijateľných zmluvných podmienok.

22. Záverom súd zdôrazňuje aj fakt, že účelom primeraného finančného zadosťučinenia pri porušení práv spotrebiteľa síce nemá byť len odradenie dodávateľa od takýchto praktík do budúcnosti, je ním aj určitá satisfakcia pre spotrebiteľa za to, že sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol potenciálny benefit aj pre ostatných spotrebiteľov, avšak stále so zreteľom na to, že primerané finančné zadosťučinenie nemá byť nástrojom obohatenia sa pre spotrebiteľa.

23. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

24. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

25. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobkynin plný úspech v konaní, kde výška plnenia závisí od úvahy súdu, súd odvodzoval od úspechu v základe nároku.

O výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. K tomu podporne súd poukazuje na literatúru, napr. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, str. 926-927, cit. „Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti“. Súd je toho názoru, že v prípadoch, keď rozhodnutie o výške plnenia závisí len od úvahy súdu, pričom súčasne žalobca neuplatňuje výšku plnenia v zjavne nedôvodnej výške, predstavujúcej šikanózný výkon práva, motivovanej len snahou o navýšenie trov konania a nie záujmom na spravodlivom usporiadaní veci, nemožno od žiadneho žalobcu spravodlivo očakávať, aby sa presne „trafil“ do úvahy súdu, pokiaľ ide o výšku plnenia. Preto je namieste priznať plnú náhradu trov konania, ak bol žalobca v základe plne úspešný aj vtedy, ak čo do výšky bol úspešný len v časti. I keď Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie totožné s niekdajším § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré bolo priamym zákonným podkladom pre priznanie plnej náhrady trov konania aj v prípade čiastočného úspechu, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, vyššie uvedené závery právnej teórie a praxe svedčia o tom, že ani v podmienkach novej procesnej úpravy nie je dôvod na ustúpenie od takého záveru. Súd ďalej už len poznamenáva, že tak, ako tomu bolo aj v zmysle § 142 ods. 3 O.s.p., tak aj v súčasnosti podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s čl. 3 a čl. 4 ods. 2 CSP sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta v takom prípade vypočíta a určí len z výšky súdom priznaného plnenia.

Poučenie:

- 2 - 19Csp/62/2023

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napadá, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.